

Portfolio Carl de Keyzer

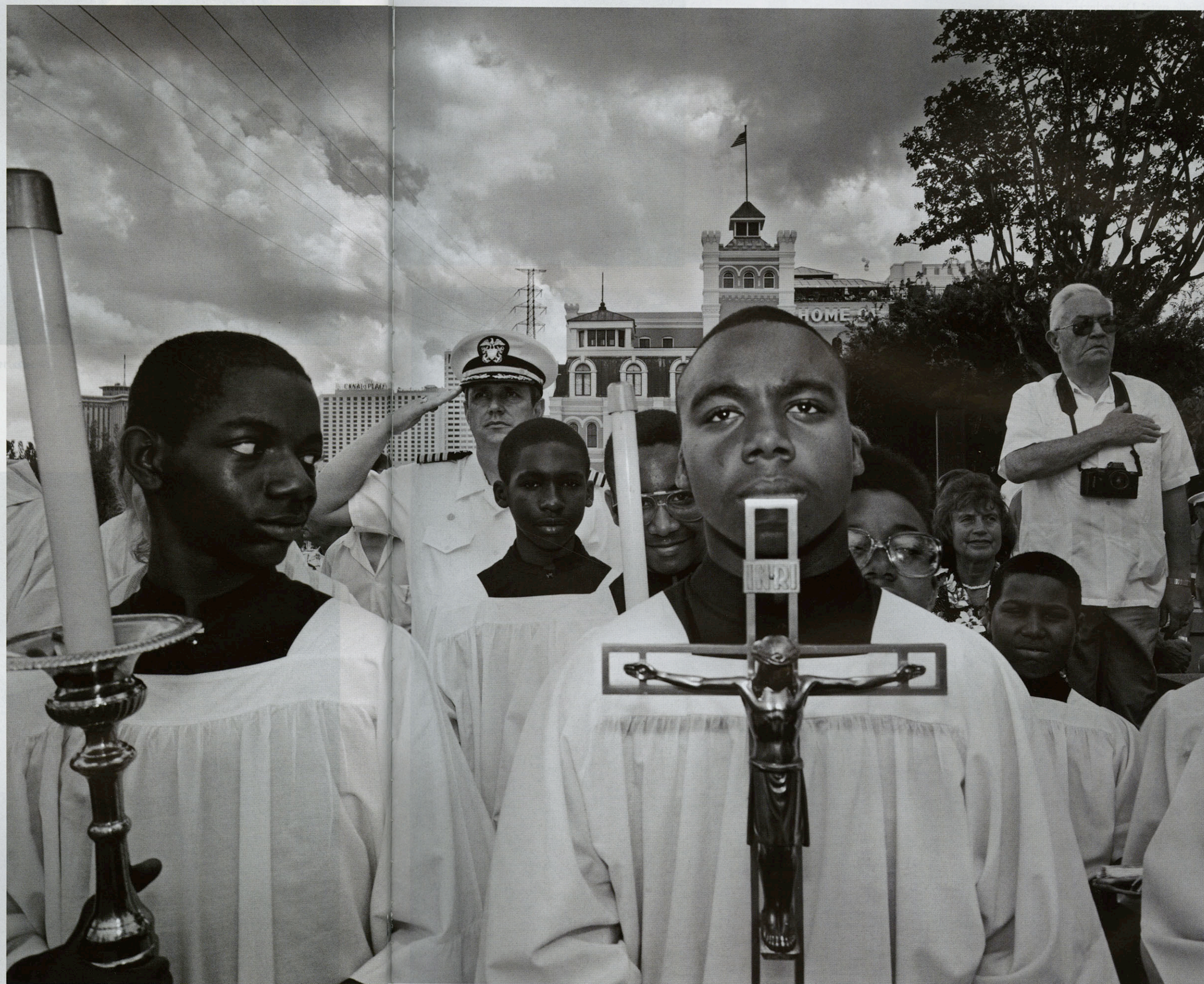

Narozen 1958, je jedním z generace reportérů, která se prosadila na sklonku 80. let minulého století. Přitahují ho rozsáhlé projekty a zásadní témata. Základní premisou většiny jeho práce je, že všude v předílněné společnosti už katastrofa nastala, a její infrastruktury jsou na pokraji zhroutilí.

Carl de Keyzer začal svou kariéru volného fotografa v roce 1982, přičemž současně působil jako instruktor na Královské akademii výtvarných umění v Gentu (1982-89). Ve stejné době ho zájem o tvorbu ostatních fotografů přivedl ke spoluprázi a podílu na řízení Fotografické galerie XYZ. Nominaci do agentury Magnum dostal v roce 1990, od r. 1994 je řádným členem. Jeho styl není závislý na izolovaných snímcích, nýbrž spíše spočívá na jejich hromadění a společnou účinnost s textem, často vycházejícím z jeho vlastních cestovních deníků. Jeho vklad spočívá ve zkoumání společnosti a situací vzniklých z veřejného života, a pro lidi velmi významných. Sériemi velkoformátových obrazů zachytil Indii, zhroutilí Sovětského svazu, a později moc a politiku v současném světě.

Text Prof. PhDr. Ludvík Baran, DrSc.

Děje, scény, události

Dokumentaristé, jak ve fotografii, tak ve filmu, hledají ve skutečnosti živé, lidské činnosti, které se odehrávají před objektivem kamery, vyhledávají „děj“. Ten je charakteristický vystoupením postav v rolích v příčinné souvislosti. Navzájem určují své postavení, charakter a situaci, ve které se děj rozvíjí. Děj je významnou kategorií epiky, dramatu, a proto mnozí autoři dokonce označují své obrazy jako „divadlo světa“. Děj zachycený více záběry je vlastně vyprávěním o tom, co se děje, nebo co se stalo. Film staví děj z jednotlivých záběrů, divadlo ho pak představuje v „obrazce“ /jako v uceleném úseku hry/. Obě média děj provázejí slyšitelnými slovy.

Autor románu líčí obraz neslyšitelnými sentencemi a vyvolává obraz děje v představách čtenáře.

Fotografie líčí zpravidla v jednom záběru děj nýmým nepohyblivým obrazem, a přece očekává pochopení i zaujetí diváka. Je to jako bychom se dívali na výjev přes sklo, jímž neproniká zvuk, kouř a vlastně ani světlo.

Tak můžeme sledovat skleněnou stěnou děj v kavárně sami z exteriéru ulice. Obraz je ucelený rámem okna i směrem pohledu. Děj se odvíjí nezávisle na nás. Má své vnitřní vazby a souvislosti děje, ale

divák, který není účastníkem, ale pozorovatelem, dává obrazu svým „pohledem“ nový smysl. Je to kvalitativně nový jev, který může být pozdvižen či potlačen. Význam, který nese, může být zobecněn, nebo pouze omezen, na jedinečnou situaci.

To jsou východiska reportérů, jakým je Belgičan Carl de Keyzer, který celé čtvrtstoletí zobrazuje „dějství“ aktuálního světa. Ve studii černých ministrantů s křížem a elektrickou svící zachytil obřad pohřbu černého vojáka americké armády, jemuž vzdávají poctu oficiální zástupci a provázejí ho skoro civilně členové církevní obce. Němý obraz vypovídá o události jasně i se skladebnými vadami v seřazení hlav a jejich prostorového umístění. Pozadí srůstá se skupinou, není v optimálním záběru, ale určuje prostor a zcivilňuje výraz.

Také výjev z biblického ukřižování Krista je dokumentem skutečné události. Je však inscenací, scénou, kterou podle pokynu vytvořili lidoví amatérští herci. Zkušenost autora a jeho smysl pro vystižení charakteristického úseku děje dal vzniknout obrazu s přesvědčivým výrazem prožitku dramatické scény

s promyšleným naexponovaným rozmytým zobrazením ukřižovaného. V tomto případě dbal autor na přehlednost postavení všech šesti hlav a uzavření „scény“ neurčitým pozadím.

Scénicky uspořádal autor také snímky z věznic z cyklu Zona (2003). Dvacet vězňů v klidném očekávání na přiděl jídla se vyznačuje nápadnou shodou oblečení, ostříhání hlav i gestem. Protagonistou se stává v kontaktu s pohledem vězeň A. A. Kolontajev ze skupiny číslo 3, s uvolněným gestem očekávání. Plechem pokryté stoly, prosté pulty a lavice v kontrastu doplňují růžové záclony v ozdobně profilovaných konzolách.

Ještě selankovitěji působí scéna dvou starších vězňů bez tváří, sedících u pozinkovaných stolů s plechovými miskami a hromadou „komisárků“. Náladu komicky završuje nástěnná malba močálovité tundry, která je obrazem svobody i těžko překonatelnou pastí zrádných blat. Je to ironická idyla vězení, uspokojivá jako propagace „lidského“ civilizovaného prostředí s dobře patrnou tísní a beznadějí vězňů. Stůl vpravo zdobí „mužská“ kytka borovice.

O postřehu Carla de Keyzera svědčí i máznutý snímek, patrně z Orientu, zachycující chlapce, který se oddává spršce teplého příválu deště, a ženy, která se chrání velkým deštníkem. Nadhled napovídá prostor i situaci. Dřevěná konstrukce s loubím větví obrazově sceluje motiv, který, zdánlivě nepřehledný, zachycuje každodenní událost.

Smysl pro zachycení okamžiku, charakterizujícího náhlý přívál vody, vidíme na snímku dvou projíždějících aut dočasnou záplavou. Zase je tu máznutý prostor s opožděným zábleskem jedoucího auta, ze kterého reportéra bezstarostně

zdraví pasažéři. Volant vozu je vpravo, ale spolek jezdec rukou kyne z otevřeného okna vozu.

Vlna, vzdutá prvním i druhým vozem, dodává snímku dynamiku. Carl de Keyzer fotografuje s přehledem, zaujetím a úvahou samé výjevy s lidmi v akci, roli v souvislostech aktuální existence. Rozlišuje pečlivě děj, scénu a událost, která se odehrála, ale stala se typická pro danou situaci a místo, i s pocity lidských aktérů, které dokument zachycuje. Agentura Magnum, již je Carl de Keyzer členem, sice dodatečné manipulace s obrazem nepřipouští, ale v případě biblické inscenace je dodatečné atmosférické duchovno přidáno šedivými šmouhami.